

פרשת בחוקותי

נושא השבוע: הבטחה לשלום בארץ

נושא השבוע

פרשת **בחוקותי** פותחת ברשימה של ברכות וקללות למי שיקיים או יעבור על הברית. בפסוקים המצוטטים בספר מופיעות **הבטחות** למי שילך בחוקות ה' וישמור את מצוותיו. **ההבטחה הראשונה** היא נתינת הגשמים בעתם. ברכת הגשם חשובה ביותר בארץ ישראל משום שאין זו ארץ נהר כמו מצרים למשל, אלא עיקר החקלאות בה תלויה **במי הגשמים**. תנובת הארץ תלויה לא רק בעצם ירידת מי הגשמים אלא בירידתם **במועד הנכון**. **ההבטחה השנייה** נוגעת להימשכות עונת הדיש (קציר חיטה ושעורה) עד לעונת הבציר (גפן היין) והימשכותה של עונת הבציר עד לעונת הזריעה. רק **בשנות ברכה**, שבהן רב היבול נמשכת עונת הקציר עד עונת הבציר ואז אוכל האיכר את לחמו לשובע, ללא דאגה. הפסוקים הבאים המובאים בספר מציגים ברכות נוספות – ישיבה לבטח (תוכלו לראות במדור הפרשנות כי ישנם חילוקי דעות למה הכוונה), הבטחת החיים והרכוש מפני חיות טרף, וכן הבטחה לאי מלחמה - "וחרב לא תעבור בארצכם".

מה בפרשה

• **הברכות והקללות** – בסוף קובץ החוקים מופיעה ברכה לעם אם ישמרו את מצוות ה' וקללה אם ימאסו בתורת ה'. הברכות והקללות לא מכוונות אל היחיד אלא נוגעות לכל העם - אם ילך בדרך ה' מובטח לו ריבוי תבואה, חיי שלום, ניצחון על אויבים והשגחה אלוהית לטובה. אם ימאס בה ייענש במחלות, בבצורת, בתבוסה לפני האויבים, ביגיעה לשווא, במכת חיות רעות, ברעב כבד עד אכילת בשר הבנים והבנות, בחורבן הארץ ומקדשיה, בגירוש מן הארץ ובפחד תמיד בארצות הגלות. הדברים מסתיימים בדברי נחמה – אם ישבו אל ה' בכל ליבם הוא יסלח על עוונותיהם.

• **הקדשה, פדיון וגאולה** – דיני ערכים, חרם ומעשר.

פרשנות

שני הפירושים המנסים לענות על סיבת הופעתה הכפולה של ההבטחה לשלום, נוקטים בגישות שונות. **רש"י** (המביא ממדרש חז"ל), מייחס את הכפילות להדגשת **חשיבותו** של השלום ומסביר כי ההבטחה לשלום מהווה **בסיס הכרחי** כדי להנות משאר הברכות, **רש"י** מציג את תפישתו באמצעות שאלה העשויה להתעורר: "ואם תאמרו הרי מאכל ומשתה, אם אין שלום אין כלום!" והתשובה היא אם כן: "ונתתי שלום בארץ". פירושו של **הרמב"ן** מתבסס על **ההבדל** בין שתי ההבטחות הנראות לכאורה **זהות**. ההבטחה הראשונה היא "ונתתי שלום בארץ", לאחריה ההבטחה "וחרב לא תעבור בארצכם". מכאן מציע **הרמב"ן** שבמקרה הראשון מדובר בשלום **בין אחים**, שלום **פנימי**, בתוך העם ולא שלום עם אויבים, ואילו הבטחה השנייה מדברת על שלום עם **עמים אחרים**.

מ

הפסוק מתהלים הוא המשכו של הפסוק "ידין עמך בצדק". (המדבר על שלמה המלך). והדרשן מקשר את שני הפסוקים כך: אם האדם "לוקח" את תפקידו של האל שהוא לשפוט בצדק, אז האל, כביכול, "מחפש לו" תפקיד אחר והוא להוריד גשמים בעתם. ולכן כאשר האדם **שופט בצדק** יש הבטחה לגשמים.

ד

רק אחר כך נערך הדיון על תוכנו של הפסוק: כיצד ההרים הם הנושאים שלום? הלא האדם הוא העושה שלום וצדקה. והפירוש: ההרים והגבעות (כלומר: הקרקע) יכולה להיות הגורם לשלום או למריבה. כאשר היא **מניבה פירות** – יש שלום, וכאשר יש **בצורת** – **מריבה**.

ר

ניתן להביא דוגמאות מחיי הילדים: כאשר יש בבית זוג אופניים אחד – רבים עליו. כאשר יש מספיק זוגות אופניים לכל אחד – אין מריבות.

ש

נושאים לדיון:

- ניתן לדון בכיתה במריבה האחרונה שהטרידה את חברי הכיתה? מה גרם למריבה, האם ניתן היה להביא לשלום בין הצדדים?
- מתי לדעתכם ילדים זקוקים לסיוע "מגבוה" יותר (מורים/הורים) על מנת לפתור מריבות ביניהם?

ה

השיר "שלום על ישראל" מתאר מה יקרה בארץ וכיצד נחגוג את השלום שיבוא – כבר מחר! ניתן להזמין את התלמידים למיין את התיאורים המופיעים: אילו מהם **סימליים** (לדוגמא אלפי יונים עפות), אילו **מעשיים** (לדוגמא הפסקת הלוחמה) ואילו **טקסיים** וחגיגיים (לדוגמא הדלקת אורות), חשוב להדגיש כי החלוקה אינה **חד משמעית** ויתכן כי תלמידים שונים ימיינו את אותם מעשים באופן שונה.

ש

ניתן לשאול את התלמידים איזה **מהתיאורים** מוצא חן בעיניהם במיוחד ואיך הם היו מציעים לחגוג את בוא השלום.

ר

